

ERKEK ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

*Examination of the Factors Affecting the Profession Choice of Male Student Nurses
in Terms of Some Variables*

Birgül CERİT¹, E. Büşra AYYILDIZ², Esra ÖZTÜRK²

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Esasları A.D., BOLU, TÜRKİYE

²Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik A.D., BOLU, TÜRKİYE

ÖZ

ABSTRACT

Amaç: Bu çalışmanın amacı, erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmanın evrenini bir sağlık yüksekokulunda öğrenim gören 116 erkek öğrenci hemşire oluşturmuştur. Araştırmada evrenin tamamı örneklem kapsamına alınmış olup çalışmaya katılmaya gönüllü olan 101 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmeye alınmıştır. Verilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek toplam 17 maddeden, mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek toplam puanı 0-100 arasında değişim göstermektedir. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Kruskal-Wallis testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleki uygunluk faktöründen yaşamsal nedenlere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. Erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin anne, baba eğitimi ve aile gelir düzeyine göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Öğrencilerin meslek seçerkenki hemşirelik algısına göre ise mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenlere ilişkin puan ortalamaları ortalamanın üzerinde belirlenmiştir. Mesleğe ilişkin olumlu algıya sahip olan öğrenciler mesleki uygunluğun meslek seçiminde etkili olduğunu düşünürken, mesleğe ilişkin olumsuz algısı olan öğrenciler yaşamsal nedenleri meslek seçiminde önemli bir faktör olarak görmekteydiler.

Anahtar Kelimeler: Erkek öğrenci hemşire, hemşirelik, meslek seçimi

* Bu çalışma 10-12 Eylül 2015 tarihinde Erzurum'da yapılan 15. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Objective: The aim of this study was to determine the factors affecting the choice of profession in male students of nursing department.

Material and Methods: The study was descriptive in design. The universe of this descriptive study was composed of 116 male nursing students in the health college of a university. All of the universe was included in the sample and data which were obtained from 101 students who participated voluntarily in the research were evaluated. The research data were collected using the personal information form and the profession choice scale in nursing. The scale consisted of 17 items and two sub-dimensions for "professional congruency" and "vital causes". A total score from 0 to 100% was possible for this questionnaire. In the analysis of the data, descriptive statistics, Kruskal-Wallis test and Mann-Whitney U test were used.

Results: It was determined that male students were influenced more by professional congruence factors than vital causes. It was found that the opinions of the male student nurses regarding the factors affecting the choice of profession did not differ according to the level of parental education and family income. According to nursing perception affecting professional choice of the students, there was a significant difference between the professional congruence factors and the vital causes sub-dimensions.

Conclusion: The scores of professional congruence and vital causes of the students were identified as above average. While students who had positive perception about profession thought that professional congruence was effective in choosing a profession, students with a negative perception of profession viewed vital causes as an important factor in choosing a profession.

Keywords: Male student nurses, nursing, profession choice

Yazışma Adresi / Correspondence:

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Sağlık YO Hemşirelik Bölümü, Gölköy Kampüsü, BOLU, TÜRKİYE

Telefon / Phone: +90 374 2541000

Geliş Tarihi / Received: 07.03.2018

Dr. Birgül CERİT

E-posta / E-mail: birgulcerit@yahoo.com.tr

Kabul Tarihi / Accepted: 12.11.2018

GİRİŞ

Toplumsal yapının kurucu ögesi olan “meslek” toplumun işleyişinde, bireyin toplumsal konumunun tayininde ve topluma katılımında hayati rol oynar. Meslek hem birey hem de toplum açısından yaşamsal fonksiyonlara sahiptir (1). Bu nedenle meslek seçimi yapmak kişinin yaşantısında vereceği en önemli kararlardan biridir. Meslek seçimi, kişinin farklı meslek türleri arasından kişiliğine, özelliklerine, yeteneklerine en uygun olduğunu ve doyum sağlayabileceğini düşündüğü işi tercih etmesi olarak tanımlanmaktadır (2,3).

Hemşirelik, kaynağını insan gereksinimlerinden alan ve başlangıcı insanın varoluşuna kadar dayanan bir meslektir (1). Dolayısıyla hemşireliğin insana bakıma odaklanması, iyi iletişim becerilerini ve birçok karmaşık durumda kritik karar vermeyi gerektirmesi, bu kararın doğuracağı sonuçlardan kendisiyle birlikte pek çok insanın etkilenecek olması nedeniyle mesleğin bilinçli ve istekli olarak tercih edilmesi önemlidir (4). Çünkü meslekte başarılı ve mutlu olmak için, bireyin o mesleğin gerektirdiği özelliklere sahip, bilinçli ve istekli bir seçim yapmış olması ve mesleğe ruhsal ve bilişsel açıdan hazır olması diğer bir deyişle kariyer planını o meslek üzerine inşa etmesi gereklidir (3,5).

Hemşirelik öğrencileri meslek seçimini gerçekleştirirken toplumun hemşirelik imajı algısından etkilenir ve bu etkilenme ile kariyer yaşantısına başlar. Mesleki kimlik gelişimi, okulda başlayıp çalışma hayatı boyunca devam ettiği için, bu süreçte öğrencilere uygun öğrenim yaşantılarının sunulması ile toplumsal algının profesyonel algıya dönüşmesi amaçlanır (1). Bu açıdan hem eğitim hem de çalışma yaşantısında uygun mesleki kimliğin gelişiminde istendik meslek seçiminin yapılmış olması önemlidir. Çünkü bu seçim bireyin geleceğini şekillendirecek dönüm noktalarından biridir. Ancak bireyin istekleri ve özellikleri dışında pek çok faktör bu önemli kararın alınmasında etkili olabilmektedir. Hemşirelik öğrencileri için iş olanaklarının fazla olması, hemşire yakınının olması, aile yapısı, çevre koşulları, ekonomik

olanaklar, üniversite giriş sınavı puanı, eğitimciler, akranlar, deneyimleri ve insanlara yardım etme isteği kariyer planlamasını etkileyebilmektedir (5-9).

Hemşirelik mesleğinin tarihsel süreci dikkate alındığında, kısa zaman öncesine kadar sadece kadınlar tarafından yürütülen bir meslek iken, günümüzde artık azınlıkta kalsa da erkekler tarafından da tercih edilen meslekler arasında yerini almıştır (2,10,11). Meslek seçiminde cinsiyet ayrımını ortadan kaldıran "Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile erkeklere de yasal açıdan hemşireliği tercih edebilme hakkı verilmiştir (12). Bu değişim erkek öğrencilerin mesleki yönelimini hemşirelik üzerine yapması, hemşireliğin statüsünün geliştirilmesi, cinsiyette dengenin sağlanması ve bakım vericinin toplumsal rolüne ilişkin algının cinsiyetle ilişkilendirilmesinin önüne geçilmesi adına önemlidir (2,13,14). Ancak Uluslararası Hemşireler Birliği (International Council of Nurses: ICN)'nin bildirdiğine göre dünyadaki hemşirelerin %95'i kadındır ve günümüzde hemşirelik hala yaygın olarak kadınlar tarafından icra edilen bir meslektir (15-17). Bu durum mesleğin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir (18-20).

Yapılan çalışmalar incelendiğine toplumun hala hemşireliği kadın mesleği olarak görmesi, kadın ve erkeklerin hastanede çalışacakları kliniklere ilişkin farklılıkların olması gerektiğini düşünmesi, basın yayın organlarında mesleği tanıtan çalışmaların yetersizliği, hemşireliği kadın cinsiyetiyle ön plana çıkaran yayınların yapılması erkek hemşire imajını örselemekte ve erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (21-24). Oysaki meslek seçiminde sosyolojik bir özellik olarak cinsiyet faktörünün, toplumsal baskıların ve ailesel özelliklerin göz önünde bulundurulması, kişinin bireysel özellikleri, yetenekleri ve ilgi alanını göz ardı etmesi tüm hayatını etkileyecek yanlış karar vermesine yol açabilir. Bu nedenle öğrencilerin mesleki yönelimlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin ilişkili olduğu unsurların ortaya konması önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini bir üniversitenin hemşirelik bölümünde, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında eğitim gören 116 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tamamına ulaşma imkânı bulunduğundan örneklem seçimine gidilmemiş veriler evren üzerinden elde edilmiştir. Erkek öğrencilerin sınıflara göre dağılımı, birinci sınıf 35, ikinci sınıf 51, üçüncü sınıf 15 ve dördüncü sınıf 15 öğrencidir. Çalışmanın uygulama aşamasında birinci sınıflardan 4, ikinci sınıflardan 4, üçüncü sınıflardan 4 ve dördüncü sınıflardan 3 öğrenciye ulaşamama veya çalışmaya katılmayı reddetme nedenleri ile araştırmanın uygulanması toplam 101 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Soruları

Erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri nedir?

Erkek öğrenci hemşirelerin anne ve baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi ve meslek seçerken ki hemşirelik algısına göre meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan ve öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bilgilerin elde edilmesine yönelik yedi sorudan oluşan kişisel bilgi formu ve öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek için Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama formları öğrencilere dağıtılmış ve doldurduktan sonra araştırmacılara teslim etmeleri istenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ): Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla Zysberg ve Berry tarafından geliştirilmiş ve Önler ve Saraçoğlu tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır (25,26). Ölçeğin Türkçe formu 17 madde ve iki alt boyuttan oluşan, likert tipte yanıtlanan (%0 ile 100 arası) bir ölçüm aracıdır. Ölçeğin alt boyutları, mesleki uygunluk (11 madde) ve yaşamsal nedenler (6 madde) şeklindedir. Ölçekte yer alan her bir madde, %0 (meslek seçimimde etkili olmadı) ile %100 (meslek seçimimde en önemli etkindir) arasında derecelendirilmiştir. Toplam ölçek ve alt ölçek puanları; katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının, ölçekteki soru sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam puan 0-100 arasında değişim göstermektedir. Puanın yüksek olması meslek seçimini etkileyen faktörlerin fazla olduğunu göstermektedir. Önler ve Saraçoğlu (2010)'nun çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0.79 belirlenmiştir (26). Bizim çalışmamızda ise Cronbach alfa katsayısı 0.67 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesinde ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin anne, baba eğitimine ve ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis testi, meslek seçerken ki hemşirelik algısına göre karşılaştırılmasında ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanması için araştırmanın yapıldığı kurumdan yazılı izin, katılımcılardan sözel aydınlatılmış onam, HMSÖ'nün kullanılabilmesi için yazarlardan yazılı izin alınmıştır (Tarih: 09.07.2018; karar no: 2018/06).

BULGULAR

Erkek öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur. Öğrencilerin %49.5'inin 18-20 yaş aralığında olduğu, %30.7'sinin birinci sınıfta, %46.5'inin ikinci sınıfta, %10.9'unun üçüncü sınıfta ve %11.9'unun ise dördüncü sınıfta okuduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyine bakıldığında, annelerin yarıdan fazlasının (%56.4), babaların da yarıya yakınının (%46.5) ilkökul mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine ilişkin ifadeleri değerlendirildiğinde, çoğunluğun gelir-gidere denk (%81.2) olarak tanımladığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin meslek seçimi yaparken çoğunluğunun hemşirelik mesleğine karşı olumlu algısının olduğu (%73.3) tespit edilmiştir.

Tablo 2'de erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin puan ortalamaları yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin, meslek seçerken mesleki uygunluk faktöründen (57.85 ± 16.48) yaşamsal nedenlere göre (55.00 ± 15.08) daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir.

Tablo 3'de erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin anne ve baba eğitim düzeyi ve aile gelir düzeyine göre karşılaştırıldığı Kruskal-Wallis testi ve hemşirelik algısına göre karşılaştırıldığı Mann-Whitney U testi sonuçları yer almaktadır. Erkek öğrenci hemşirelerin anne ve baba eğitim düzeyi ve ailenin gelir düzeyine göre meslek seçimini etkileyen faktörler arasında fark saptanmamıştır ($p > 0.05$). Hemşirelik mesleğine ilişkin olumlu algıya sahip olan öğrencilerin mesleki uygunluk puan ortalaması, olumsuz algıya sahip olan öğrencilerden yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Hemşirelik mesleğine ilişkin olumsuz algıya sahip öğrencilerin yaşamsal nedenler puan ortalaması, olumlu algıya sahip öğrencilerden yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 1. Erkek öğrenci hemşirelerin tanıtıcı özelliklere göre dağılımı (n= 101)

Özellik	n	%
Yaş		
18-20	50	49.50
21-23	41	40.60
24+	10	9.90
Sınıf		
1	31	30.70
2	47	46.50
3	11	10.90
4	12	11.90
Annenin eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	13	12.90
İlkokul	57	56.40
Ortaokul	20	19.80
Lise	11	10.90
Babanın eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	6	5.94
İlkokul	47	46.54
Ortaokul	26	25.74
Lise	16	15.84
Üniversite	6	5.94
Ailenin gelir düzeyi		
Gelir giderden az	7	6.93
Gelir gidere denk	82	81.18
Gelir giderden fazla	12	11.89
Meslek seçerken ki hemşirelik algısı		
Olumlu	74	73.3
Olumsuz	27	26.7

Tablo 2. Erkek öğrenci hemşirelerin hemşirelikte meslek seçimi ölçeği alt boyut ve toplam puan ortalamalarının dağılımı

HMSÖ Alt Boyutları	$\bar{X} \pm SS$	Min-Max	Toplam Puan
Mesleki uygunluk	57.85±16.48	24-99	100
Yaşamsal nedenler	55.00±15.08	20-100	100

Tablo 3. Erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bazı değişkenlere göre karşılaştırılması

Tanıttıcı Özellikler	n	Mesleki Uygunluk $\bar{X} \pm SS$	Yaşamsal Nedenler $\bar{X} \pm SS$
Anne eğitim düzeyi			
Okuryazar değil	13	60.84±17.24	53.97±14.93
İlkokul	57	56.84±15.75	53.98±16.09
Ortaokul	20	58.23±19.21	59.58±14.17
Lise	11	58.84±15.77	53.18±10.99
İstatistiksel değerlendirme		$\chi^2: 0.991, p: 0.803$	$\chi^2: 2.754, p: 0.431$
Baba eğitim düzeyi			
Okuryazar değil	6	57.42±18.28	61.94±13.18
İlkokul	47	56.83±15.86	52.13±17.02
Ortaokul	26	55.42±16.07	58.08±13.54
Lise	16	57.05±14.65	55.10±12.87
Üniversite	6	78.94±16.40	56.94±10.19
İstatistiksel değerlendirme		$\chi^2: 8.222, p: 0.084$	$\chi^2: 4.553, p: 0.336$
Ailenin gelir düzeyi			
Gelir giderden az	7	56.10±17.87	60.95±16.30
Gelir gidere denk	82	57.29±16.05	54.23±15.12
Gelir giderden fazla	12	62.65±19.18	56.81±14.43
İstatistiksel değerlendirme		$\chi^2: 0.908, p: 0.635$	$\chi^2: 1.183, p: 0.554$
Hemşirelik Algısı			
Olumlu	74	61.54±15.11	51.17±13.76
Olumsuz	27	47.74±16.06	65.49±13.65
İstatistiksel değerlendirme		U: 506.50, p: 0.000*	U: 453.50, p: 0.000*

*p<0.05

TARTIŞMA

Meslek seçiminde bireylerin kendilerini ve mesleği tanımları uygun tercihler yapabilmeleri, kişisel ve

mesleki motivasyonlarının sağlanması bakımından önemlidir. Meslek seçimini etkileyen faktörler mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler olmak üzere iki alt

boyuttan oluşmaktadır. Çalışmamızda öğrencilerin mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenlere ilişkin puan ortalamaları ortalamasının üzerinde belirlenmiş olup, mesleki uygunluk puan ortalaması yaşamsal nedenlerden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2). Literatürde konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bazı çalışmalarda erkek öğrencilerin mesleği kendilerine uygun bulma düzeyleri araştırma bulgumuzla benzerlik gösterirken, bazı çalışmalarda ise daha düşük olduğu görülmektedir (25,27-29). Mesleki uygunluk, hemşireliği ideal ve saygın bir meslek olarak görme, kişiliğine uygun bulma, kariyerini hemşirelik üzerine planlama ve insanlara yardım etmeye istekli olma gibi özellikleri içerir. Kişi mesleki tercihini yaparken kendine uygun, idealindeki ve bireysel özellikleri ile örtüşen bir tercihte bulunduğu zaman hem eğitim yaşantısında hem de mesleki yaşantısında motivasyonu olumlu yönde etkilenir, mesleki bağlılığı artar ve kariyer planlaması hemşirelik üzerine devam eder. Dolayısıyla bu istendik tutum meslek gelişimine katkı sağlar. Çalışmamızda da öğrencilerin meslek seçiminde mesleki uygunluğa ortalamasının üzerinde önem vermeleri olumlu olarak görülebilir.

Yaşamsal nedenler ise, hayatın gerekliliklerini sağlayabilme ve yaşamsal gereksinimleri karşılayabilmeye yönelik zorunlulukları içermektedir. Öğrencilerin işsiz kalmayacaklarını düşünmeleri ve başka seçim şansının olmaması gibi nedenler hemşireliği seçmeye yöneltmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etmesinde yaşamsal nedenler ortalamasının üzerinde etkili olmuştur (Tablo 2). Konuya ilişkin yapılan bazı çalışmalarda araştırma bulgumuzla paralellik gösteren sonuçlar ortaya çıkmışken, bazı çalışmalarda ise hemşirelik mesleğini tercih etmede yaşamsal nedenlerin daha düşük düzeyde etkili olduğu tespit edilmiştir (25,27-29). Öğrenciler meslek tercihi yaptıklarında aynı zamanda yaşayacağı çevreyi ve ekonomik durumunu da seçmiş olur (27). Türk toplumunun ataerkil yapısı dikkate alındığında erkeklerin iş bulması, ayakları üzerinde durması ve evini geçindirmesi oldukça önemlidir. Yapılan çalışmalar da erkek öğrencilerin

hemşirelik mesleğini tercih etmesinde maaş ve iş garantisinin olmasının en çok aranan faktörler olduğu vurgulanmaktadır (30-34). Ancak sadece yaşamsal nedenler dikkate alınarak yapılan mesleki tercihlerde öğrencilerin eğitim ve mesleki yaşantısında başarısızlık, tükenmişlik, doyum alamama ve bu olumsuzlukların kişisel yaşantısına da yansıma olasılığı bulunmaktadır. Nitekim Bozkır ve ark.'nın çalışmasında erkek öğrencilerin tekrar üniversite sınavına girme olanakları olsa %70.5'inin hemşireliği yeniden tercih etmeyecekleri, %54.3'ünün mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmak istemedikleri belirlenmiştir (35). Bu bağlamda mesleki yönelim bireyin tüm yaşamını ve yaşam standartlarını etkileyen önemli bir karardır. Çalışmamızda öğrencilerin meslek seçiminde yaşamsal nedenlerden ortalamasının üzerinde etkilenmesi gelecekte bu olumsuzlukları yaşayabilme ve hemşirelik bakımına yansıtılma ihtimalini düşündürebilir.

Araştırmada öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyine göre meslek seçimini etkileyen faktörler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun anne babasının ilkökul mezunu olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde araştırma bulgumuza benzer şekilde anne baba eğitim düzeyinin ilkökul olduğu görülmektedir (2,27,28). Meslek seçiminde bulunma ve kariyer planlamasını uygun şekilde yönetebilmede çocuklarına rehberlik etmek açısından anne babaların eğitim düzeyinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada anne baba eğitim düzeyine göre meslek seçimini etkileyen faktörler arasında fark çıkmamış olması, öğrencilerin meslek seçerken ailelerinden etkilenmediklerini, kendi istekleri doğrultusunda meslek seçimini gerçekleştirdiklerini gösterebilir. Bu çalışmada öğrencilerin aile gelir düzeyine göre meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin çoğunluğu aile gelir düzeyini gelir gidere denk olarak ifade etmişlerdir. (Tablo 3). Yapılan çalışmalar hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun

düşük veya orta gelir düzeyine sahip ailelerden geldiklerini göstermektedir (2,5,27,28,36). Gelir, ekonomik kaygılar erkek öğrencilerin meslek seçimini etkileyen önemli faktörlerdendir (37). Düşük veya orta gelir düzeyine sahip ailelerde yetişen çocuklar, gelecekte ekonomik sıkıntı yaşamayacakları, iş bulma kolaylığı olan ve ailelerini geçindirebilecekleri hemşirelik mesleğine yönelmektedirler. Bu bağlamda erkekler için hemşirelik mesleğinin önemi ve mesleği tercih etmeleri de giderek artmaktadır (11,28,34). Ancak araştırmamızda meslek seçiminde öğrencilerin aile gelir düzeyinin etkili olmadığı görülmektedir.

Araştırmada erkek öğrenci hemşirelerin meslek seçerken sahip oldukları hemşirelik algısına göre mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler faktörleri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin çoğunluğunun hemşirelik mesleğine ilişkin olumlu algıya sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 3). Yapılan bazı çalışmalarda araştırma bulgumuza benzer şekilde erkek öğrencilerin mesleğe ilişkin olumlu algıya sahip oldukları, hemşirelik okumaktan memnuniyet duydukları belirlenmişken, bazı çalışmalarda ise bunun tam tersi sonuçlar elde edilmiştir (10,13,34,35). Meslek seçiminde, profesyonel kimlik gelişiminde ve başarılı bir mesleki yaşantıyı sürdürmede o mesleğe ilişkin olumlu algıya sahip olmak mesleğin gelişimi açısından önemlidir (32,38). Ayrıca olumlu meslek algısı, meslek bilincinin oluşması, eğitim yaşantısında mesleki niteliklerin kazanılması ve uygulamaya aktarılmasında da önemlidir (39). Bu çalışmada olumlu meslek algısına sahip olan öğrencilerin mesleki uygunluk puan ortalamasının olumsuz algıya sahip öğrencilerden daha yüksek çıkması, öğrencilerin çoğunluğunun ideallerindeki mesleği tercih etmiş olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca çalışmada olumlu meslek algısına sahip öğrencilerin yaşamsal nedenler puan ortalamasının daha düşük olması da bu görüşü destekler niteliktedir.

Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleki uygunluk faktörünü yaşamsal

nedenlere göre daha fazla dikkate aldıkları belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin meslek seçiminde anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve aile gelir düzeyinin etkili olmadığı, mesleği seçerken ki hemşirelik algısının ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin geleceklerini etkileyen ve yaşantıları için dönüm noktası olabilecek meslek seçimini gerçekleştirirken olumlu meslek algısına sahip olmaları, ilgi alanları ve yeteneklerine göre tercih yapmaları önemlidir. Bu doğrultuda mesleki yönelimini belirlemeden önce öğrencilere, mesleğin tanıtımında erkek ve kadın hemşire imajlarının eşit vurgulanması, mesleğin statüsü, uygulamaları, meslek seçiminde bireysel özelliklerin ve becerilerin dikkate alınmasının önemi konusunda etkin rehberlik hizmetlerinin verilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Cerit B. Hemşirelerin profesyonellik davranışları ile etik karar verebilme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi. Ankara, 2010.
2. Kavurmacı M, Küçüköğlü S. Erkekler neden hemşire olmak istiyor? Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2014;17(1):1-5.
3. İnce S, Khorshid L. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;18(3):163-71.
4. Johansen ML, O'Brien JL. Decision making in nursing practice: a concept analysis. Nursing Forum. 2016;51(1):40-8.
5. Ünal S, Gürhan N, Saral E, Özbaş AA. Hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri hemşirelik mesleğini seçme nedenleri. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi. 2008;16(63):179-87.
6. McLaughlin K, Moutray M, Moore C. Career motivation in nursing students and the perceived

- influence of significant others. *J Adv Nurs*. 2010;66(2):404-12.
7. Price SL. Becoming a nurse: A meta-study of early professional socialization and career choice in nursing. *J Adv Nurs*. 2009;65(1):11-9.
 8. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2008;12 9-17.
 9. Boughn S. Why women and men choose nursing. *Nurs Health Care Perspect*. 2001;22:14-9.
 10. Çınar N, Şahin S, Sözer C, Cevahir R, Akburak Ö. Erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih nedenleri ve öğrencilere göre hastaların tepkisi ve sağlık çalışanlarının yaklaşımı. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 2011;6(17):15-25.
 11. Gönç T. Hemşireliğin geleceği mesleğin cinsiyetsizleşmesini vaat ediyor mu? Erkek ve kadın hemşirelik öğrencilerinin meslek ve toplumsal cinsiyeti ilişkilendirme eğilimlerinin sosyolojik analizi. *Fe Dergi*. 2016;8(1):144-67.
 12. Hemşirelik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. T.C. Resmi Gazete, 02 Mayıs 2007 Sayısı: 26510. Erişim tarihi: 2 Şubat 2018: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502-3.htm>.
 13. Koç Z, Bal C, Sağlam Z. Erkek öğrenci hemşirelerin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının belirlenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilimi ve Sanatı Dergisi*. 2010;Sempozyum Özel Sayısı:318-23.
 14. Meadus RJ. Men in nursing: barriers to recruitment. *Nursing Forum*. 2000;35(3):5-12.
 15. International Council of Nurses (ICN). Nursing Matters. Violence: A Worldwide epidemic. Accessed date: 1 June 2010: http://www.icn.ch/matters_violence.htm
 16. Brodiea DA, Andrews GJ, Andrews JP, Thomasc GB, Wong J, Rixona L. Perceptions of nursing: confirmation, change and the student experience. *Int J Nurs Stud*. 2004;41(7):721-33.
 17. Ünsal A, Akalın İ, Yılmaz V. Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2010;7(1):420-31.
 18. Ulusoy MF, Görgülü RS. Hemşirelik Esasları: Temel Kuram, Kavram, İlke ve Yöntemler. 4. Bsm. Ankara. 72 TDFO Ltd. Şti, 2000:7-14.
 19. Karadağ A. Meslek olarak hemşirelik. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2002;5(2):55-62.
 20. Ulusoy MF. Hemşireliğin meslekleşmesi. *Türk Hemşireler Dergisi*. 1990;39(1):13-6.
 21. Ünver S, Diri E, Ercan İ. Hemşirelik mesleğinin erkek üyelerine toplumun bakış açısı. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*. 2010;18(2):96-102.
 22. Tezel A, Balcı Akpınar R, Yurttaş A, Çelebioğlu A. Hastalar erkek hemşireleri kabul edecekler mi? *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*. 2008;16:13-8.
 23. Meadus RJ, Twomey JC. Men in Nursing: Making the right choice. *Can Nurse*. 2007; 103(2):13-6.
 24. Kurt P, Tuney Ö, Bölükbaş N. Toplumun erkek hemşirelere bakış açısı. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi. Edirne, 2-3 Nisan 2004.
 25. Zysberg L, Berry DM. Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. *Nurs Outlook*. 2005;53:193-8.
 26. Önler E, Saraçoğlu VG. Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Elektronik Dergisi*. 2010;3(2):78-85.
 27. Kırığ N. Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde ilişkili olan faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2015;8(4):226-31.
 28. Özdelikara A, Ağaçdiken S, Aydın E. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2016;2:83-8.

29. Kalkım A, Midilli ST, Uğurlu E, Gülcan E. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi. Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi. 2015;4:42-60.
30. Romem P, Anson O. Israeli men in nursing: social and personal motives. Journal of Nursing Management. 2005;13:173-8.
31. Bölükbaş N, Paydaş M. Erkek hemşirelerin kendilerinin ve çevrelerinin mesleği algılaması. Hemşirelik ve Ebelikte Kültürlerarası Yaklaşım Sempozyum Kitabı. Çanakkale. 9-11 Nisan 2009:p.142.
32. Yılmaz M, Karadağ G. Erkek öğrenci hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor? Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2011;4(1):21-8.
33. Moore GA, Dienemann JA. Job satisfaction and career development of men in nursing. J Nurs Edu Pract. 2014;4(3):86-93.
34. Demiray A, Bayraktar D, Khorshid L. Erkek hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği seçme nedenleri ve bu mesleği seçme nedeniyle yaşadıkları sorunlar. Int J Human Sci. 2013;10:1440-55.
35. Bozkır G, Taşcı N, Altuntaş Ç, Arsak A, Balgı Ö, Kaya E et al. Genel lise son sınıf ve sağlık yüksekokulundaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Özet Kitabı. İstanbul. 26-29 Haziran 2007.p.1-17.
36. Karakurt P, Yıldırım A, Hacıhasanoğlu R, Özmen Ö. Sağlık yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki düşünceleri. STED. 2017;26(4):139-44.
37. Kahraman AB, Ozansoy Tunçdemir N, Özcan A. Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi. 2015;18(2):108-44.
38. Özmen D, Çetinkaya A. Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin mesleki algılarına yönelik nitel bir çalışma. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2016;18(1):40-52.
39. Özveren H, Gülnar E, Özden D. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Turkish Journal of Clinics and Laboratory. 2017;8(2):57-64.